

Magyar Philoktetesz

A legenda szerint a Tróját ostromló görög hadak addig nem tudták bevenni a várat, míg maguk közé vissza nem hozták a hadjárat kezdetekor egy szigetre kitett Philokteteszt, akinek sebe oly bűzös volt, hogy a harcra készülők nem bírták elviselni.

Rossz döntés volt, mivel az istenek úgy rendelkeztek, hogy győzelemről addig szó sem lehet, amíg Philoktetesz újra nem lesz köztük. Trója a görögöké lett, a seb begyógyult.

A legenda arra figyelmeztet, hogy minden közösség életében vannak el nem múltó lelki sebek, fájdalmas emlékek, melyek kínozzák, betegítik és nehezítik a közösség életét, s csak akkor múlnak el, ha a közösség szembenéz velük. A sebek letagadása, tudomásul nem vételük politikája rövid távon kényelmes, ideig-óráig megfelelőnek tűnő megoldás, de hosszú távon, mint azt a legenda mutatja, a közösség jóléte és adaptivitása múlik azon, hogy képes-e múltját bevallani, az egymásnak ellentmondó interpretációkat az emlékezés békéjévé oldani.

A magyar politikai kultúra híján van azoknak a mechanizmusoknak, amelyek lehetővé tennék a kollektív lelki sebek gyógyulását. Nagyon jók vagyunk az elfojtásban, a dialógusra való képtelenségben, a hamis magyarázatok kitalálásában és azok imamalomszerű ismételtetésében.

Minden kornak megvan a maga philokteteszi sebe. Egyik kor sem boldogul a maga fájdalmával, s ahogyan újabb meg újabb nemzedékek érkeznek, a meghaltak lelki hagyatéka mint a guano nehezedik rájuk keményen, vastagon.

Most éppen '56 emlékével vívódunk, s nem kétséges, hogy mire azt hinnénk, hogy végre képessé váltunk az emlékezésre, begyógyítottuk ezt a sebet, lesz majd egy másik, még bűzősebb, még iszonyatosabb, mely ugyanúgy mérgezi közösségi életünket, mint a korábbiak.

A magyar társadalom sebe az integrálatlanság. Egymás mellett élnek csoportok, rendszerek, melyek nem érintkeznek egymással, nem vesznek tudomást egymásról, mindegyik éli önközpontúan a maga vak életét, s a másik legfeljebb vádjai célpontjaként, kudarcai. A

Csepeli György: Magyar Philoktetesz www.csepeli.hu

magyar Philoktetesz még mindig nincs köztünk, valahol ott hagytuk Keleten, s míg várja, hogy visszafogadjuk, közénk hívjuk, addig nem lesz nyugtunk Nyugaton.

Most éppen a rendszerváltozás csalódottjai és elégedettjei nézik, de nem látják egymást. Erdei Ferenc idejében a társadalom rendi és polgári eredetű szegmensei voltak kölcsönösen barbárok egymás szemében, korábban a kiegyezéspártiak és a függetlenségiiek érezték úgy, hogy csak egyiküknek van helye a magyar glóbuszon, még korábban labancok és kurucok álltak szemben, akik a törökpártiak és németpártiak alig kihült helyére ültek.

A magyar Philoktetesz nincs köztünk. A Kárpát-medence fele tartva valahol ott hagytuk Keleten, s míg várja, hogy visszafogadjuk, közénk hívjuk, addig nem lesz nyugtunk Nyugaton.

Csepeli György